

שכונות בירושלים - יחידת הוראה לחטיבת הביניים

כיתות ז' – ט'

תחומי דעת משולבים ביחידה :

תנ"ך, תרבות ישראל ומורשתו, גיאוגרפיה אדם וסביבה, היסטוריה חמ"ד

<p align="center">שכונות בירושלים</p>	<p align="center">נושא היחידה</p>
<p align="center">המזכירות הפדגוגית – אגף א' לפיתוח פדגוגי</p>	<p align="center">פיתוח</p>
<p align="center">כיתות ז'-ט'</p>	<p align="center">אוכלוסיית היעד</p>
<p>"יושבת לה ירושלים כנשר הנושא גוזליו על כנפיו. יש שכונות מיוחדות לאשכנזים ויש שכונות מיוחדות לספרדים. ויש מהן שאשכנזים וספרדים דרים בהן כאחד....ואין לך כל שכונה ושכונה שאין בה בית כנסת, ויש שהעמידו כמה בתי כנסיות ובתי מדרשות ותלמוד תורה." (ש"י עגנון, תמוז שלשום, עמ' 200)</p> <p>אלפי שנים חיו תושבי ירושלים בשטח קטן מוקף חומות, שאנו מכנים היום "העיר העתיקה".</p> <p>לפני 150 שנים החליטו תושבי ירושלים לצאת מחוץ לחומות ולהקים שכונות, על מנת לשפר את תנאי חייהם.</p> <p>תוך עשר שנים קיבלה היציאה מהחומות תנופה ושכונות רבות נבנו. תהליך בניתן היווה מפנה חשוב בהתחדשות היישוב בירושלים ובעיצוב דמותה וצביונה של העיר.</p> <p>בעיר חיים, אלה לצד אלה, תושבים בני דתות ועדות שונות ולאומים שונים. יש בה רוב יהודי ובו חילוניים, מסורתיים, דתיים וחרדים. יש בה אוכלוסייה גדולה של ערבים ובהם בני הדת הנוצרית ובני הדת המוסלמית.</p> <p>ביחידה זו, התלמידים יכירו את הרקע ליציאת היהודים מחוץ לחומות, וכן שש שכונות בירושלים המייצגות את הפסיפס האנושי בירושלים ומגוון הזהויות בה. הכרת הפסיפס האנושי המרתק והמגוון בירושלים לוקח את התלמידים לעולם רב תרבותי עשיר ומגוון ומפגיש אותם עם מרקם חיים מעניין המלווה בקבלה ובסובלנות לצד דילמות וקונפליקטים.</p>	<p align="center">רציונל</p>
<p align="center">מטרות בתחום התוכן</p> <ul style="list-style-type: none"> • הכרת אופייה הדמוגרפי הייחודי של ירושלים. • הבנת המושג "שכונות ירושלמיות" כמייצגות את הפסיפס האנושי והפיזי המגוון בירושלים. • הבנת הרקע להקמת השכונות הראשונות בירושלים. • הכרת שכונות בירושלים המייצגות את הפסיפס האנושי בירושלים. 	<p align="center">מטרות היחידה</p>

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

<ul style="list-style-type: none"> • הכרת השונה והדומה בין השכונות בירושלים. • הבנת מורכבותה של ירושלים בהקשר לפסיפס החברתי והרב תרבותי בה. <p style="text-align: center;"><u>מטרות בתחום הערכים</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • העמקת ההיכרות והזיקה למגוון הזהויות היהודיות בירושלים. • חיזוק הזיקה הרגשית לירושלים תוך גילוי סובלנות לרב תרבותיות. • הקניית ערכים אנושיים של הכרת האחר וטיפוח סובלנות. <p style="text-align: center;"><u>מטרות בתחום מיומנויות החשיבה</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • פיתוח היכולת להביע עמדה אישית בנושא ולנמקה תוך שימוש בידע קיים. • פיתוח היכולת להציג ידע לפני עמיתים באופן בהיר וממוקד. • פיתוח מיומנויות מידעניות של איתור וארגון מידע. • הפקת מידע מהיצגים חזותיים שונים – סטטיים ודינמיים. • פיתוח מיומנויות בין אישיות ועבודה שיתופית. 	
<p style="text-align: right;">6 שיעורים :</p> <ul style="list-style-type: none"> • שיעור 1 - ירושלים שלי • שיעור 2 – היציאה מהחומות • שיעור 3 – שכונת משכנות שאננים • שיעור 4 – שכונת מאה שערים (החסידות – לא רק שחור לבן – פורטל המוזיאונים) • שיעור 5 – שכונת הבוכרים • שיעור 6 – שכונת רחביה • שיעור 7 – שכונת א-טור • שיעור 8 – שכונת בית חנינא 	<p>מספר השיעורים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>השיעור הראשון</u> ביחידה יחבר את התלמידים לפסיפס האנושי בירושלים באמצעות השיר, "ירושלים שלי" שכתב דן אלמגור בהדגשת, מהי ירושלים עבור כל אחת מהדמויות בשיר. כחיבור לשיעורים הבאים נציין את השכונות בירושלים כמייצגות את הפסיפס התרבותי בה. • <u>השיעור השני</u> יעסוק ברקע להקמת השכונות בירושלים באמצעות דף מידע "רב היצג" ובו סקירה היסטורית של היציאה מהחומות, דרך מושג, אישיות מרכזית ונתונים מספריים הממחישים את השינויים הדמוגרפיים וכלה בעדות של רוזן המבקר בירושלים. • <u>שיעורים 3-6</u> יביאו את סיפורן של ארבע שכונות, משכנות שאננים, מאה שערים, שכונת הבוכרים, רחביה, וידגיש את הייחודיות של כל אחת. חשוב לציין, שהשכונות שנבחרו מייצגות את הפסיפס האנושי ומגוון הזהויות בירושלים. בהיכרות עם כל שכונה תעלה סוגיה למחשבה ולדיון הרלוונטית לה. בהיכרות עם שכונת מאה שערים, התלמידים מוזמנים להתבונן בתערוכה ממוזיאון ישראל, "חסידים – לא רק בשחור – לבן", המציגה את האוכלוסייה החרדית, אופייה, ייחודיותה ואורח חייה. 	<p>רצף השיעורים</p>

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

<ul style="list-style-type: none"> • שיעורים 7-8 יביאו את סיפורן של שתי שכונות בהן מתגוררת אוכלוסייה ערבית. 	
<ul style="list-style-type: none"> • היסטוריה – ירושלים במאה ה-19 והיציאה מהחומות. • גיאוגרפיה – ירושלים כמטרופולין, כולל סקירה היסטורית ומבט עכשווי על מצבה של ירושלים מבחינות שונות. • חינוך חברתי ערכי – נושאים מהציר הערכי המהווה חלק מתכנית הליבה לשעת המחנך (אבני היסוד של החינוך החברתי קהילתי: חינוך לאורח חיים דמוקרטי, סולידאריות ואחריות חברתית, מנהיגות, זהות ומחויבות למדינת ישראל). • ספרות – קריאת יצירות ספרותיות – הוראת השירה כחלק מיעדי תכנית הלימודים בספרות. 	<p style="text-align: center;">תחומי הדעת המשולבים ביחידה והקשר לתכניות הלימודים</p>
<p style="text-align: center;">רב תרבותיות בירושלים-התמודדות עם אתגרים ודילמות</p>	<p style="text-align: center;">היסוד המארגן של היחידה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • הוראה פרונטלית • דיון דילמה, רב שיח • למידה עצמית, הפקת מידע מטקסטים • התבוננות ולמידה מתערוכה וירטואלית • צפייה בסרטונים 	<p style="text-align: center;">דרכי ההוראה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מחשבים ניידים • קבצי משימות לתלמידים • טקסטים חזותיים • טקסטים מילוליים • תערוכה וירטואלית 	<p style="text-align: center;">אמצעי ההוראה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • חדר הכיתה • מחוץ לכתלי הכיתה • סביבה משולבת תקשוב • סביבת למידה מוזיאלית 	<p style="text-align: center;">סביבת הלמידה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מידת מעורבות התלמיד בשיח הכיתתי • ביצוע משימה אישית – הפקת המידע 	<p style="text-align: center;">דרכי הערכה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • יכולת ארגון מידע ושימוש במושגים רלוונטיים • סיכום למידה ותובנות מהתבוננות בתערוכה, "חסידיים – לא רק בשחור – לבן". 	<p style="text-align: center;">תוצרי למידה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • גיוון במשימות • גיוון בדרכי ההוראה המותאם לסגנונות למידה שונים 	<p style="text-align: center;">היענות לשונות</p>